

Михайло ВАРГА

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
(науковий керівник: к.е.н, доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Тамара ПОПОВИЧ)

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ: ЗНАЧИМІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ Й УДОСКОНАЛЕННЯ

«Публічна сфера – це сфера функціонування держави, її інститутів і елементів, утворень, публічних об'єднань, таких як профспілки, політичні партії, рухи, інші громадські організації на основі публічної власності, з використанням макроструктурних і інфраструктурних ресурсів публічної сфери» [1].

Організації публічної сфери – це інституції, що виконують публічні функції та забезпечують надання послуг населенню від імені держави чи територіальної громади.

Управління охороною праці є підсистемою в системі управління організацією загалом (табл. 1).

Таблиця 1

Види управління в організаціях публічної сфери, їх завдання та інструменти реалізації

№	Вид управління	Основні завдання	Інструменти здійснення
1	Стратегічне управління	Визначення стратегічних цілей, аналіз середовища й ін.	SWOT/PEST-аналіз, стратегічні плани, дорожні карти, KPI, моніторинг
2	Оперативне управління	Організація щоденної роботи, координація роботи, контроль виконання	Регламенти, посадові інструкції, внутрішні протоколи, наради
3	Управління персоналом (HR)	Підбір, розвиток, мотивація, оцінювання персоналу	Атестація, компетентнісні моделі, тренінги, мотиваційні програми

№	Вид управління	Основні завдання	Інструменти здійснення
4	Фінансове управління	Планування бюджету, контроль витрат, оптимізація фінансових потоків	Бюджетування, кошторис, фінансовий аналіз, внутрішній аудит
5	Управління якістю	Забезпечення якості послуг і процесів	ISO 9001, внутрішній контроль, аудит, стандарти операційних процедур (SOP)
6	Управління інформаційними ресурсами	Побудова цифрової інфраструктури, аналіз інформації	CRM/ERP-системи, електронний документообіг, кібербезпека, бази даних
7	Управління ризиками	Виявлення, аналіз та мінімізація ризиків	Матриці ризиків, протоколи реагування, моніторинг ризиків
8	Управління зв'язками з громадськістю	Інформування, залучення, підзвітність, побудова довіри	PR-кампанії, громадські слухання, соціальні мережі, опитування
9	Управління проєктами	Реалізація інфраструктурних, екологічних проєктів тощо	Project Cycle Management, Agile/Scrum, логіко-структурна матриця
10	Екологічне управління	Контроль екологічних ризиків, виконання екостандартів	Оцінка впливу на довкілля, управління відходами, ISO 14001
11	Управління майном	Раціональне використання і утримання комунального майна	Технічний аудит, паспортизація об'єктів, GIS-системи, інвентаризація
12	Управління охороною праці	Забезпечення безпечних умов праці, мінімізація ризиків у діяльності тощо	Інструктажі, оцінка професійних ризиків, ISO 45001, розслідування нещасних випадків й ін.

Примітка. Сформовано автором

Управління охороною праці в організації публічної сфери і його удосконалення є стратегічно важливими питаннями, оскільки забезпечують: безпеку персоналу; безперервність процесу надання публічних послуг; відповідність роботи цієї організації законодавчим вимогам; підвищення результативності управління організацією; зміцнення довіри громадян до публічних інституцій і

конкретно до цієї організації; формування соціально відповідального й стійкого до криз інституційного середовища (табл. 2).

Таблиця 2

**Причини, які обумовлюють необхідність управління
охороною праці в організації публічної сфери і його
удосконалення**

№	Причини
1	Забезпечення безпеки працівників і безперервності публічних послуг. Публічні організації відповідають за виконання критично важливих функцій, тому ефективна система охорони праці мінімізує ризики травматизму та професійних захворювань, забезпечує стабільність роботи персоналу та безперервність надання адміністративних, соціальних і комунальних послуг. Удосконалення системи охорони праці дозволяє створити умови, що відповідають фізичним, психологічним і ергономічним потребам працівників. Це сприяє зниженню рівня стресу, професійного вигорання та підвищує задоволеність роботою.
2	Виконання нормативно-правових вимог і стандартів ЄС. Вдосконалення управління охороною праці є необхідною умовою дотримання Закону України «Про охорону праці», Кодексу цивільного захисту України, вимог Міжнародної організації праці та стандарту ISO 45001. У контексті євроінтеграції це стає ключовим елементом наближення публічних організацій до європейських практик безпеки.
3	Підвищення якості управлінської діяльності та результативності роботи організації. Система охорони праці сприяє зниженню кількості простоїв, підвищенню продуктивності праці персоналу, зменшенню витрат, пов'язаних із нещасними випадками та лікарняними листами. Це безпосередньо впливає на результативність управлінських процесів і роботу організації, загалом.
4	Посилення соціальної відповідальності та репутації публічної організації. Організації публічної сфери перебувають у центрі уваги громадськості. Ефективне управління охороною праці демонструє відповідальність публічної влади перед суспільством і сприяє підвищенню довіри громадян до їх органів як працедавців та інституцій, що забезпечують якість життєдіяльності території.
5	Адаптація до кризових та надзвичайних ситуацій. В умовах воєнного стану, енергетичних криз та інших загроз, удосконалена система охорони праці забезпечує готовність публічної

№	Причини
	організації до ризиків, пов'язаних з евакуацією, укриттям, організацією роботи під час повітряних тривог, а також мінімізацію вторинних негативних наслідків для персоналу.
6	Розвиток людського капіталу та інвестиції в персонал. Здоровий, захищений і мотивований персонал є ключовим ресурсом публічної організації. Удосконалення охорони праці сприяє професійному зростанню, підвищенню мотивації, формуванню корпоративної культури безпеки та розвитку сучасних актуальних компетенцій.
7	Відповідність принципам сталого розвитку та ESG (економіка, соціальна сфера, діяльність уряду). Охорона праці є складовою соціального компоненту ESG. Для ОМС це є показником сучасного й відповідального врядування. Вдосконалення управління охороною праці демонструє стратегічну орієнтованість публічної організації на сталий розвиток, екологічну та соціальну відповідальність і сприяє соціальній стійкості, рівності умов праці, покращенню якості життя в громаді.

Примітка. Сформовано автором

Отже, охорона праці в органах місцевого самоврядування має стратегічне значення, оскільки забезпечує безпеку персоналу, безперервність місцевого врядування та якість публічних послуг, від яких залежить життєдіяльність громади. Її удосконалення підсилює інституційну спроможність територіальної громади, формує стійке до криз управління нею та демонструє соціальну відповідальну поведінку й діяльність місцевої влади.

Список використаних джерел:

1. Крупчан О.Д. Публічна сфера і право публічної власності. URL: <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2017/17/3.pdf>